

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej – stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 47 ust. 1 pkt 1 lit. a, b, e, f i h ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082).

Niniejsze rozporządzenie przewiduje zmiany w załączniku nr 4a do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. poz. 356, z późn. zm.) – określającym podstawę programową kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia dla uczniów będących absolwentami ośmioletniej szkoły podstawowej. Proponowane zmiany polegają na:

- 1) uzupełnieniu treści nauczania – wymagań szczegółowych z zakresu przedmiotu *historia* o wydarzenia z okresu po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej (w 2004 r.) do 2015 r. oraz punktowych uzupełnieniach w treściach nauczania – wymaganiach szczegółowych w obrębie wcześniejszych epok historycznych;
- 2) zastąpieniu przedmiotu *wiedza o społeczeństwie* przedmiotem *historia i teraźniejszość*, który obejmuje zagadnienia z zakresu wiedzy o społeczeństwie oraz zagadnienia z historii najnowszej – dzieje powojenne (od 1945 r. do 2015 r.).

Proponowane zmiany w podstawie programowej przedmiotu *historia* w branżowej szkole I stopnia – w stosunku do obecnej podstawy programowej tego przedmiotu – polegają przede wszystkim na uzupełnieniu bądź doprecyzowaniu wybranych treści nauczania – wymagań szczegółowych oraz uzupełnieniu wykładu historii najnowszej o wybrane zagadnienia z okresu do 2015 r. W stosunku do obowiązującej podstawy programowej *historii* dla

branżowej szkoły I stopnia (z 2018 r.) proponuje się następujące zmiany w treściach nauczania – w ramach wymagań szczegółowych, tj.:

- 1) dział I: uzupełnienie punktu: „opisuje genezę i etapy rozwoju chrześcijaństwa oraz jego znaczenie dla ukształtowania kultury europejskiej” – nowa redakcja ma na celu uwypuklenie kulturotwórczego wkładu chrześcijaństwa w dzieje Europy;
- 2) dział VI: w wymaganiu „wyjaśnia specyfikę tolerancji religijnej w Rzeczypospolitej do początku XVII wieku” – zmiana polega na uzupełnieniu o treść „i jej kulturowej atrakcyjności dla narodów ościennych”. Zaproponowana zmiana jest konieczna dla poznania właściwego kontekstu historycznego, przy czym uzupełnienie związane jest z zaakcentowaniem kulturowej atrakcyjności Polski dla naszych sąsiadów;
- 3) dział VIII:
  - a) wymaganie „wyjaśnia wpływ idei oświeceniowych na powstanie Stanów Zjednoczonych oraz wybuch rewolucji francuskiej” zostało uzupełnione o treść „wyjaśnia różnice między amerykańską wojną o niepodległość a rewolucją francuską”;
  - b) wymaganie „wyjaśnia zewnętrzne i wewnętrzne przyczyny upadku Rzeczypospolitej” poszerzono o treść „oraz znaczenie likwidacji państwa polskiego dla całej Europy”;
- 4) dział XIV:
  - a) w wymaganiu „charakteryzuje położenie międzynarodowe Polski w przededniu wybuchu II wojny światowej” wprowadzono zmianę uściślającą polegającą na dodaniu „między dwoma państwami totalitarnymi”;
  - b) wymaganie „charakteryzuje przejawy eksterminacji narodów (ze szczególnym uwzględnieniem eksterminacji polskiej warstwy przywódczej, Holokaustu i zagłady Romów) zostało uzupełnione o zagadnienie eksterminacji polskich elit;
- 5) dział XV: w wymaganiu „porównuje politykę okupantów wobec obywateli Rzeczypospolitej Polskiej i wymienia przykłady największych zbrodni niemieckich i sowieckich na narodzie polskim” dodano „na narodzie polskim”;
- 6) dział XVIII (ostatni): dodano cztery nowe punkty (od piątego do ósmego) w brzmieniu:
  - a) „wyjaśnia zjawisko postkomunizmu i charakteryzuje sposoby odejścia od niego w Polsce po 1989 roku (problem dekomunizacji, lustracji, reprivatyzacji)”;
  - b) „wyjaśnia, dlaczego katastrofę z dnia 10 kwietnia 2010 roku należy traktować jako największą tragedię w powojennej historii Polski (według oświadczenia polskich parlamentarzystów przyjętego podczas Zgromadzenia Posłów i Senatorów w dniu 13 kwietnia 2010 roku poświęconego uczeniu pamięci ofiar katastrofy lotniczej pod Smoleńskiem)”;

- c) „charakteryzuje zaangażowanie Polski we współpracę regionalną: Grupa Wyszehradzka (V4), Trójmorze”,
- d) „charakteryzuje przemiany polityczne i społeczne w Polsce w latach 2010 – 2015.”.

Z uwagi na to, że zmiany proponowane w podstawie programowej przedmiotu *historia* mają charakter punktowy, nauczyciele i uczniowie będą mogli korzystać w procesie nauczania – uczenia się z dotychczas dopuszczonych do użytku szkolnego podręczników do historii.

Podstawowym założeniem przy konstruowaniu podstawy programowej dla przedmiotu *historia i teraźniejszość* było położenie nacisku na przedstawienie dziejów Polski i świata po 1945 roku, zarówno w aspekcie zmian politycznych, społecznych, gospodarczych i kulturowych. Zachowano linearny układ narracji chronologicznej. Jest ona wzbogacona o aspekty obecne dotychczas w przedmiocie wiedza o społeczeństwie, chociaż przedstawione w nowej strukturze tematycznej.

Projekt podstawy programowej do przedmiotu historia i teraźniejszość dla branżowej szkoły I przewiduje więc nabycie przez uczniów podstaw wiedzy o życiu społecznym. Wymagania dla branżowych szkół I stopnia w tym zakresie zawarte są w dziale I treści nauczania – wymagań szczegółowych pt. Wiedza o podstawach życia społecznego. Kolejne działy przedstawiają materiał dotyczący historii Polski i świata po 1945 roku ujęty w klasycznych ramach chronologicznych.

Zagadnienia zawarte w dziale II dotyczą dziejów świata i Polski w latach 1945–1956. Dział III obejmuje okres od 1956 do 1970 roku. W dziale IV znajdują się zagadnienia związane z historią Polski i świata w latach 1970–1980. Dział V obejmuje okres od 1980 do 1991 roku. W tej części wymagań szczegółowych znajdują się zagadnienia obecne w dotychczasowej podstawie programowej wiedzy o społeczeństwie, takie jak: społeczeństwo obywatelskie, czy transformacja ustrojowa w Polsce po 1989 roku. Dział VI obejmuje zagadnienia dotyczące historii świata i Polski w latach 1991–2001. W tej części wymagań szczegółowych znajdują się zagadnienia z zakresu wiedzy o społeczeństwie, które dotyczą ustroju Polski ustalonego w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku. W dziale VII znajdują się zagadnienia dotyczące historii Polski i świata w dwóch pierwszych dekadach obecnego stulecia, wzbogacone o treści z zakresu wiedzy o społeczeństwie, takie jak: zmiany w Unii Europejskiej po 2004 roku oraz obecność Polaków za granicą.

Dodatkowo, w części „warunki i sposób realizacji” przedmiotu *wychowanie fizyczne* wprowadzone zostały zmiany dostosowujące, wynikające z zastąpienia przedmiotu *wiedza o społeczeństwie* przedmiotem *historia i społeczeństwo*.

Proponuje się sukcesywne wdrożenie zaproponowanych zmian tj. począwszy od roku szkolnego 2022/2023 w klasie I branżowej szkoły I stopnia, a klasę II i III zmiany obejmą sukcesywnie w kolejnych latach. Pozostałe klasy branżowej szkoły I stopnia w roku szkolnym 2022/23 – do zakończenia cyklu kształcenia będą uczyć się historii oraz wiedzy o społeczeństwie zgodnie z dotychczas obowiązującą podstawą programową. W projekcie uwzględniono również harmonogram wdrażania zmian w branżowej szkole I stopnia, w której zajęcia dydaktyczno-wychowawcze rozpoczynają się w lutym.

W związku z powyższym proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia. Zaproponowany termin umożliwi wydawcom składanie do Ministra Edukacji i Nauki wniosków o dopuszczenie do użytku szkolnego podręczników do nowego przedmiotu (*historia i terażniejszość*).

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Edukacji i Nauki oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny.

Rozporządzenie nie jest sprzeczne z prawem Unii Europejskiej.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych wymagających notyfikacji w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597) oraz nie podlega notyfikacji na zasadach przewidzianych w tym rozporządzeniu.

Rozporządzenie nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Rozporządzenie nie ma wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2021 r. poz. 162).

Odnosząc się do § 12 pkt 1 załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. z 2016 r. poz. 283), należy stwierdzić, że rozporządzenie uwzględnia regulacje, w stosunku do których nie ma możliwości, aby mogły być podjęte za pomocą alternatywnych środków.